

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3287/2022. (VI. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.249/2021/11. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.249/2021/11. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns elemei az alábbiak szerint összegezhetőek.
- [3] Az alapügy felperese egy igazságügyi szakértő, aki klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológus végzettséggel rendelkezik és rendszeresen készített gyermekek vonatkozásában igazságügyi szakértői véleményeket. Egy előzményi perben az őt kirendelő bírósággal nem közölte, hogy a számára feltett kérdések megválaszolása egészben vagy részben nem tartozna a szakértői kijelölésének megfelelő szakterületek körébe, vagy odatartozik ugyan, de a szakterületen belül nem általa gyakorolt részterületre vonatkozna. Szakértői véleményét az előzményi ügyben eljáró bíróságok ítélezésük alapjául elfogadták.
- [4] Az indítványozó (aki az alapügyben alperesi beavatkozó volt, az előzményi perben pedig azon két kiskorú gyermek édesapja, akiknek az igazságügyi pszichológiai vizsgálatát a felperes szakértő elvégezte) a felperessel szemben etikai eljárást kezdeményezett arra hivatkozással, hogy a felperes kizárólag klinikai és mentálhigiéniai felnőtt szakpszichológusi képesítéssel rendelkezik, így gyermekek vonatkozásában szakvéleményt nem készíthet.
- [5] Az elsőfokú kamarai szerv a MISZKEB22-6/2017. számú határozatával az etikai eljárás megindítását megtagadta, majd az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara (a továbbiakban: MISZK) az EBF-22-6/2017. számú egybefoglalt döntésben az elsőfokú határozatot megváltoztatva a felperes igazságügyi szakértőt figyelmeztetés büntetésben részesítette. Megállapította, hogy a vonatkozó etikai kódexet megsértette azzal, hogy a kirendelő hatósággal nem közölte, hogy a részére feltett kérdések megválaszolása egészben vagy részben a szakterületen belül általa nem gyakorolt részterületre vonatkozik.
- [6] Az MISZK határozatával szemben a felperes terjesztett elő keresetet, vitatta, hogy a gyermekek vizsgálata nem tartozna kompetenciájának körébe, továbbá előadta, hogy a határozattal érintett kirendelést megelőzően is végzett gyermekek tekintetében kirendelés alapján szakértői vizsgálatokat. A Fővárosi Törvényszék – megismélt eljárásban – a 26.K.704.893/2020/10. számú ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes a szükséges igazságügyi szakértői kompetenciával rendelkezett, azonban mivel csak egységes szakterületre lehetséges a bejegyzés, nem élt jelzéssel arról, hogy a kirendelés olyan részterületet is érint, amelyben nem rendelkezik gyakorlati tapasztalattal.
- [7] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kifejtette, hogy igazságügyi szakértői tevékenység végzésére való jogosultság terjedelmét az igazságügyi szakértői névjegyzékbe bejegyzett szakterület adja, nem a szakértő képesítése, ez a szakterület pedig összevontan a klinikai és mentálhigiéniai felnőtt és gyermek szakpszichológia. Álláspontja szerint jelzési kötelezettsége a gyermek vizsgálata esetén nem állt fenn, hiszen mind felnőttek, mind gyermekek vonatkozásában végezhet és ténylegesen végez is igazságügyi szakértői tevékenységet. Rámutatott arra is, hogy az etikai eljárás során szakmai szempontból nem vizsgálható az a szakvélemény, amelyet a bíróság a jogerős ítéletének meghozatala során elfogadott.

- [8] A Kúria mint felülvizsgáló bíróság Kfv.IV.37.249/2021/11. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte, az MISZK határozatát megváltoztatta és az eljárás alá vont felperes szakértőt felmentette. Álláspontja szerint a szakértő jelzési kötelezettsége akkor áll fenn, ha a feltett kérdések megválaszolása – egészben vagy részben – a szakterületen belül általa nem gyakorolt részterületre vonatkozik. Megállapította továbbá, hogy a felperes által az előzményi perben készített igazságügyi szakértői véleményt mind a kirendelő bíróság, mind az ítéletét felülvizsgáló Kúria aggálytalannak tartotta, megállapították, hogy a szakértői vélemény a szakma szabályai szerint, a 20. számú módszertani levél figyelembevételével készült el, az nem állt ellentétben a per egyéb adataival, a feltett kérdésekre maradéktalanul válaszolt, a perben jelentős tény megállapításához, megítéléséhez szükséges külön szakértelemmel rendelkező személy által, a szakma szabályai szerint készített szakértői vélemény beszerzésével a szakértőkre vonatkozó szabályozás célja a gyakorlatban maradéktalanul teljesült. Megállapította a Kúria, hogy nem volt olyan előírás, ami a kifejezetten klinikai és mentálhigiéniai gyermek szakpszichológusi vagy ezzel egyenértékű szakvizsgálóval rendelkezést írt volna elő számára. Megállapítható a Kúria szerint, hogy a felperes az igazságügyi szakértői tevékenységét gyermekek vonatkozásában is ténylegesen gyakorolja, ezen gyakorlatot pedig nem lehetett figyelmen kívül hagyni. Álláspontja értelmében a korábbi kirendelések alapján végzett igazságügyi szakértői tevékenység szakterületen gyakorolt tevékenységnek minősül.
- [9] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítése során a Kúria Kfv.IV.37.249/2021/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Arra hivatkozott, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, továbbá XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, az alábbiak szerint.
- [10] Álláspontja szerint a Kúria önkényes, nyilvánvalóan *contra legem* jogalkalmazása a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozta. Szerinte a bíróság az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolta meg megfelelően, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normát miért nem alkalmazta, miközben a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe. Úgy véli, hogy a Kúria az ügyben alkalmazandó jogszabályt úgy hagyta figyelmen kívül, hogy a felperes érdekében részrehajlóan a vonatkozó törvényt felülírva jogalkotással egészítette ki jogalkalmazói feladatát. Ezt arra alapozta, hogy szerinte nem volt és nincs 20. számú (jogilag is hatályos, elfogadott) módszertani levél, amely a döntés legfőbb indokolásának alapját képezi. Továbbá azzal érvelt, hogy egy igazságügyi miniszteri rendelet nem írhat felül egy törvényt azzal, hogy abban nem lett külön csoportként feltüntetve, a gyermek és a felnőtt igazságügyi szakpszichológiai tevékenységi kör. A vonatkozó jogszabályok részletes bemutatásán keresztül azt is kiemelte, hogy szerinte kell az életkorcsoportokhoz igazodó egészségügyi szakképesítés és az arra épülő megfelelő jogszabályokban is előírt gyakorlat, ami kötelező és elengedhetetlen feltétel, ebből adódóan a kompetencia pedig az életkorcsoportok szerint, a szakterületek alapján elkülönülnek, a szakpszichológus szakképesítéssel ellátható, igazságügyi pszichológus szakértői tevékenység ellátása közben is. Arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria ítélete a Fővárosi Törvényszék általa példaértékűnek tartott munkájával szemben egy jogalkalmazási szegény, amely az Alapvető Jogok Biztosának AJB-512/2013. számú jelentését is teljes mértékben meghazudtolja.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon túl, a 62. napon nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés], ami azonban az Ügyrend 28. § (2) bekezdése értelmében határidőben benyújtottnak tekintendő, mivel a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esett.
- [13] Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].
- [14] Az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, továbbá a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Ugyanakkor az indítványban megjelölt Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz [lásd például: 3045/2022. (I. 31.) AB

- végzés, Indokolás [12]), ami jelen ügyben nem teljesült. Mindezek alapján ez az indítványi elem nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja előírásainak.
- [15] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont].
- [16] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmére vonatkozóan önálló indokolást nem tartalmaz. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére csak a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelméhez kapcsolódóan, a bírósági eljárás tisztességtelenségével összefüggésben hivatkozott, így ezeket az érveket az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmének vizsgálata körében vette figyelembe. Az indítványozó ugyan az Alaptörvény XVIII. cikk (7) bekezdését is megjelölte, azonban arra vonatkozóan egyáltalán nem tartalmaz indokolást az indítvány. Ez alapján ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja szerinti követelménynek.
- [17] Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [18] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó per beavatkozója, érintettnek tekinthető [Abtv. 27. § (2) bekezdés]. Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés *b*) pont].
- [19] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az alkotmányjogi panasz, figyelemmel az Alkotmánybíróság vonatkozó, jelen alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából is releváns gyakorlatára, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy az alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kétely felvethető-e.
- [21] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a bírói döntéseknek az alkotmányosság szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamilyen jog sérelme orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az alkotmányjogi panasz vonatkozó részében az indítványozó egyet nem értését fejezte ki a Kúria jogértelmezésével kapcsolatban. Lényegében azt állította, hogy a Kúria egy olyan módszertani levélre alapozta a döntését, ami nem hatályos, ezen felül pedig a szakértői szakképesítés mikénti értelmezését vitatta. Előbbi érveléssel kapcsolatban nem fejtette ki, hogy álláspontját mire alapozza, hiszen a sérelmezett módszertani levélre történő hivatkozás a Kúria ítéletében kizárólag az előzményi ügyben eljáró bíróságok álláspontjának ismertetése kapcsán szerepel. Utóbbi érvelés pedig az eljárás során is ismert volt, azzal kapcsolatos álláspontját a Kúria részletesen megindokolta. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a Kúria döntésével, valamint annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az indítványozó ugyanis a Kúria indítványozóétól eltérő jogértelmezését vitatta, ami szakjogi-törvényességi, és nem pedig alkotmányjogi kérdésnek tekinthető, ekként az Alkotmánybíróság hatáskörén kizárólag kívül esik.
- [22] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott – figyelembe véve a Kúria ítéletében kifejtett indokolását –, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntéssel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem

vetett fel, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.

[23] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. május 24.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3809/2021.

